

XXVI. županijsko Natjecanje iz hrvatskoga jezika

10. ožujka 2021.

drugi (II.) razred

zaporka:

--	--	--	--	--	--

(peteroznamenasti broj i riječ)

broj bodova:

90	
----	--

Upute natjecateljima **koji ispit pišu na papiru**

1. Ispit se piše 90 minuta.
2. Prije rješavanja ispita treba pazorno ispuniti listić sa zaporkom (čitljivo i pravopisno točno).
3. Natjecatelj zaporku treba napisati na manju i na veću omotnicu te na prvu stranicu ispita.
4. Ispitne zadatke treba pazorno pročitati.
5. Treba pazorno slijediti upute u zadatku.
6. Rješenja treba upisivati kemijskom olovkom crne ili plave boje na za to predviđena mjesta. Tinta se ne smije moći obrisati.
7. Ako natjecatelj želi prepraviti odgovor, treba ga precrtati, dopisati istom kemijskom olovkom novi odgovor te podizanjem ruke pozvati dva člana Povjerenstva koja nadziru pisanje. Oba člana trebaju odmah pred natjecateljem parafirati prepravak odgovora.
8. Odgovori ne smiju biti pisani tiskanim slovima.
9. Odgovori trebaju biti pravopisno i gramatički točni.
10. Nakon završetka pisanja ispit, radni papir i manju omotnicu treba staviti u veću omotnicu, koju treba predati članu Povjerenstva.
11. Nakon objave privremene ljestvice poretka natjecatelj ima pravo uvida u ispit i pravo na pismenu žalbu.

Želimo Ti uspjeh na Natjecanju!

Županijsko povjerenstvo:

1. _____
(predsjednik Županijskoga povjerenstva)
2. _____
(član Županijskoga povjerenstva)
3. _____
(član Županijskoga povjerenstva)

1. Prepiši pisanim slovima, prema pravilima o pisanju velikoga i maloga početnog slova, dijelove rečenica ispod crte otisnute velikim tiskanim slovima.

Putujem od _____ do Jeruzalema. Cilj mi je posjetiti jeruzalemski

LIJEPE NAŠE

Stari grad, utvrđeni dio u kojemu se nalazi nekoliko važnih

vjerskih znamenitosti kao što su: _____ (koji je svet Židovima),

ZID PLAČA

_____ (sveta kršćanima)

BAZILIKA SVETOGA GROBA

te _____ (sveta muslimanima). Vjerujem i da će mi odlazak na

OMAROVA DŽAMIJA

_____ te obilazak krajeva kojima je prolazila _____

MASLINSKU GORU

SVETA OBITELJ

biti nezaboravno iskustvo.

6	
---	--

2. Upiši na crtu točan oblik riječi.

Cucecki ceprkajuci cupavac zamišljala je covjeculjka kako cavlja.

a) cucecki _____

b) ceprkajuci _____

c) cupavac _____

d) covjeculjak _____

e) cavrljati _____

5	
---	--

11	
----	--

3. Upiši odgovarajući posvojni pridjev od imena navedenih ispod crte u skladu s pravopisnom normom.

a) U drugome razredu čitamo ulomke iz _____ *Dekameron*a.

BOCCACCIO

b) Posudila sam _____ knjigu.

TIA

c) Gledali smo film o _____ savjetnicima.

KENNEDY

3	
---	--

4. Upiši na crte točnu imenicu: okolina, okolica, okoliš.

Prijatelji iz moje _____ često organiziraju izlete u zagrebačku
_____. Čista priroda, brežuljci, šume, bistra jezera, sve je to
prekrasan _____ koji valja sačuvati.

3	
---	--

6	
---	--

5. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj je podcrtana sastavnica točno napisana.

- a) Naše je današnje odredište Spomen dom bl. Alojzija Stepinca u Krašiću, u neposrednoj blizini župne crkve.
- b) Hrvatska radio televizija jedina ima obrazovni, znanstveni, religijski, kulturni program, program za manjine i iseljeništvo.
- c) Jazz glazba autohtoni je američki žanr nastao početkom 20. stoljeća u Sjedinjenim Američkim Državama.
- d) Zbog Zemljine sile teže tijela blizu njezine površine padaju prema njezinu središtu.

1	
---	--

6. Ispiši riječ u kojoj je trebalo doći do ispadanja suglasnika.

- a) Pripremamo slastne recepte za najbolje praznične slastice.
- b) Svitci s Mrtvoga mora otkriveni su 1947. godine.
- c) Traže se očevidci – crveni auto naletio je na ogradu.
- d) Ove godine učili smo o tekstnim konektorima.

1	
---	--

7. Ispiši iz teksta riječi u kojima je provedena palatalizacija.

Kocka je bačena, a on se ponaša kao naivčina. Sve se izokrenulo naopačke. Prijatelji na njega viču, razmiču ploče, očajavaju, čude se, a njemu je došlo da zaplače. Naviknut na uspjeh, osjetio je gorčinu.

_____, _____, _____

3	
---	--

5	
---	--

8. Zaokruži slovo ispred rečenice u kojoj je zarez pravilno upotrijebljen.

- a) Uostalom nije bitno, tko će biti prvi.
- b) Bili smo u Osijeku, 10. ožujka prošle godine.
- c) Evo, vidiš da je stigao na vrijeme.
- d) Puno je bolje, ako samostalno odabereš smjer.

1	
---	--

9. Zadatak ima dva dijela.

a) Napiši koje razlikovno sredstvo uočavaš u podcrtanim riječima u rečenici.

Osim onoga vojnika nema više vojnika.

1	
---	--

b) Napiši koja je uloga/funkcija toga razlikovnog sredstva u podcrtanim riječima.

1	
---	--

10. Napiši značenje podcrtanih leksema.

U vrtu se vidjela sjènica u kojoj se skutrila sjènica.

sjènica

---

sjènica

2	
---	--

5	
---	--

11. Ispiši glagolske oblike glagola doći i odredi im gramatičko značenje ne navodeći lice, broj i rod.

- a) Kad god dođete, dobro došli.
- b) Neka čuju svi koji su došli.
- c) Bijahu došli mnogi i mnogi će još dolaziti.
- d) Došavši tamo, čuh žamor glasova.

OBLIK GLAGOLA <i>doći</i>	GRAMATIČKO ZNAČENJE

5	
---	--

12. Oblikuj prema zadanim imenicama odgovarajuće glagole.

- a) Zna se, _____ je ljudski.

GRIJEH

- b) Počeli su _____ nekretnine.

PLJENIDBA

- c) Mnogi su _____ njegovo povjerenje.

ZLOUPOTREBA

3	
---	--

8	
---	--

13. Napiši koje se vrijeme izriče prezentom u sljedećim rečenicama.

a) Svakodnevno ustaje u isto vrijeme.

_____

b) Stižem za pet minuta.

_____

c) Teče i teče, teče jedan slap...

(D. Cesarić, *Slap*)

_____

3	
---	--

14. Ispiši iz rečenice glagol u aoristu.

On se polako primicaše ogradi, skoro nečujno, ali uvidjesmo da nas bijahu primijetili.

_____

1	
---	--

15. Ispiši objekte iz rečenice i odredi im padež.

Taj jedinstveni prizor bogovi dotad nisu podarili nijednomu smrtnom čovjeku i nisu ga zaboravili.

_____

_____

_____

3	
---	--

7	
---	--

16. Zadatak ima tri dijela.

- a) Ispiši predikate iz glavnih rečenica.
- b) Ispiši zavisne surečenice.
- c) Odredi vrstu zavisnih surečenica

Nema veze tko smo. Najvažnije je da jesmo. Vidjelo se da silno pati.

a) predikati

_____ , _____ , _____

3	
---	--

b) zavisne surečenice

_____ , _____ , _____

3	
---	--

c) vrsta zavisnih surečenica

_____

1	
---	--

7	
---	--

17. Zadatak ima dva dijela.

a) Ispiši iz teksta imenske predikate.

b) Odredi službu podcrtanih riječi.

Svijet je lijep, a život dar je s neba
al' žeđa nek ti bude velika ljuta glad.
(V. Nazor, *Cvrčak*)

a) imenski predikati

_____

3	
---	--

b) služba podcrtanih riječi

_____

1	
---	--

18. Ispiši priložne oznake i odredi im vrstu.

Prve godine Baltazara, kralja babilonskoga, usni Daniel san: utvare mu se na postelji
vrzle glavom. Sažeto zapisa što je usnio. Kazivaše ovako: Noću pogledah, kad eno: četiri
vjetra nebeska uzbibaše more.
(J. L. Borges, *Knjiga od snova*)

PRILOŽNA OZNAKA	VRSTA PRILOŽNE OZNAKE

6	
---	--

10	
----	--

19. Prepiši rečenice u skladu s normom hrvatskoga standardnog jezika ne mijenjajući pritom redoslijed.

a) Sutra ću krenuti ranije u školu budući da najavljuju zastoje u prometu.

---

b) Krenuo je govoriti.

---

c) IT stručnjaci postavljaju optičke kablove.

3	
---	--

20. Napiši uz svaku zavisnosloženu rečenicu vrstu zavisne surečenice po gramatičkoj ulozi/službi / mjestu uvrštavanja.

a) Kad bi u ovu sobu ušao tigar, obuzeo bi nas strah.

b) Coleridge je napisao kako slike na javi pobuđuju osjećaje.

c) Aruru je načinila stvorenje koje je nazvala Enkidu.

3	
---	--

6	
---	--

21. Odredi vrstu nezavisnosloženih rečenica.

a) Tijelo mu bijaše dlakavo, kosa padala po plećima, prekrivao se krznom, živio među zvijerima, jeo travu.

---

b) Nitko nije dopro do njega niti je uspio saznati tajnu vječnoga života.

2	
---	--

22. Odredi način povezivanja rečenica.

a) Zamire danje svjetlo, lampa gori, opustjele su gradske ulice.

---

b) Kad bi drveće hodalo, šume bi se razilazile na sve strane.

(G. Vitez, *Kad bi drveće hodalo*)

---

c) Niti sunce peče niti kiša pada.

3	
---	--

5	
---	--

23. Ispiši iz rečenice sintagme koje su rezultat upravljanja ili reakcije.

Za Kanta je osnivanje te zajednice dalek cilj, moglo bi se reći da je to krajnji cilj filozofije.

_____

2	
---	--

24. Napiši kojim su narječjima pisane rečenice.

a) Šta s' zinuo! Dodaj mi šćap, viš da teško odam.

b) ... spomin na te sine jazik da prosvitli
pri vengo pogine Marule moj svitli...
(T. Petrasov Marović, *Suprotiva*)

c) To ti se samo v meksičkim sapunicama čeri
bogataši ženiju z radnikima na plantaži.

3	
---	--

25. Odredi istaknute lekseme prema kriteriju vremenske raslojenosti jezika.

Nisam trendseterica, šoping mi nije važan.

1	
---	--

6	
---	--

26. Prepiši rečenice tako da uvrstiš točan prilog gdje, kamo, kuda ne mijenjajući poredak riječi.

a) Preselio sam se kuda sam želio.

---

b) Kretao se putom kamo su se kretali mnogi prije njega.

---

c) Prolazio je ulicama gdje je ona prolazila.

---

d) Stigao je na mjesto kamo je dogovoren sastanak.

4	
---	--

27. Zamijeni riječi istaknute velikim tiskanim slovima riječima hrvatskoga standardnog jezika.

a) Sutra ćemo izabrati _____ svojega putovanja.

DESTINACIJU

b) Treba se _____ s vremenom i _____

HARMONIZIRATI

AKCEPTIRATI

promjene koje se događaju.

c) Znanje je _____ uspjeha.

GARANCIJA

4	
---	--

8	
---	--

Riješi 28., 29., 30. i 31. zadatak služeći se podacima iz teksta.

Pozorno pročitaj tekst i odgovori na pitanja. Odgovori moraju biti u skladu s jezičnom normom.

O imenu grada Splita

Kad su posrijedi imena mjesta, najpoznatija i najdugotrajnija polemika, duga gotovo pola stoljeća, vodila se oko toga treba li Split dobiti ijekavski oblik imena Spljet. Bilo je to u doba nakon 1860. (...), a s obzirom na to da je u to vrijeme normiran hrvatski jezik, i to na temelju štokavskoga ijekavskog govora, mnogi su povijesni toponimi izgubili svoja dijalektna obilježja. Sisek i Karlovec postali su Sisak i Karlovac, a Reka, Osek i Belovar službeno su postali Rijeka, Osijek i Bjelovar. I Split se počeo nazivati Spljetom, a tadašnji vodeći jezikoslovni autoriteti tomu su davali znanstvenu argumentaciju, no lokalne vlasti i puk ustrajali su na imenu Split i nisu željeli zbog jezične „korektnosti” prihvatiti ime Spljet, smatrajući to udarom na vlastiti identitet.

Za opstanak ikavskoga oblika, osim splitskoga dišpeta, važna je bila i činjenica da je šira splitska okolica također ikavska, dok se u okolici ranije navedenih gradova govorilo drugim dijalektima. „(...) Split je u tom smislu bio u povoljnijim prilikama da svoje ime obrani”, napisao je 1983. hrvatski stručnjak za toponime i akademik Petar Šimunović.

Na samome kraju svojega rada iz 1983. Petar Šimunović napominje da neuspješan pokušaj preimenovanja Splita u Spljet pokazuje „kako je teško mijenjati jezične navike koje su ukorijenjene u puku i kako se toj mijeni opiru zemljopisna imena koja su tom puku spomenici pamćenja i najintimniji izrazi svekolikog sadržaja vezanog za zavičaj”.

(prema članku Marijana Lipovca *Split umalo postao Spljet*)

28. Tko je bio za ijekavizaciju imena Split u vrijeme normizacije hrvatskoga jezika?

1	
---	--

1	
---	--

29. Kako su lokalne vlasti i puk opravdavali ustrajanje na ikavskome obliku imena Split?

_____

1	
---	--

30. Napiši imena gradova iz teksta koja su se (i)jekavizirala.

3	
---	--

_____, _____, _____

31. Napiši standardnojezičnu inačicu za dišpet.

1	
---	--

_____

5	
---	--

90	
----	--